

Torah Bytes

A weekly Dvar Torah on the Parsha by Rabbi Dovid Horwitz
and the Rabonim of the Raanana Kollel
Shemot 5784

Issue 11

The Parsha tells us how a new king arose over Egypt who did not know Yosef. This new king did not feel indebted to all that Yosef had done, and sought to persecute the Jewish people, who were becoming more numerous than they.

The medrash explains that after Yosef and all of the children of Yaakov passed away, and the original leaders who led them down to Egypt were no longer, the people began to rebel against Hashem by revoking the practice of Bris Mila. This explains why, just before their redemption from Egypt, Hashem commanded Moshe to circumcise the entire Jewish people, for indeed they stopped circumcising the people as soon as Yosef and his brothers passed away.

The question is, why did they stop doing so and why only at this time?

The answer is that the Jewish people knew that they would be living in Egypt for a long, long time and they were concerned that once their leaders died out, the Egyptians would turn on them and they would be persecuted for being different. As long as Yosef was alive, the people felt secure that their standing in Egypt would be one of respect and honor because Egypt was indebted to Yosef for saving the kingdom and for cultivating its success during his 80 year reign.

Now, however, that Yosef was gone and Paroah could pretend that these people no longer have a right to preferential treatment, the people felt that they needed to remove the natural barriers that existed between them and the Egyptians, so that they could maintain their close ties to Egypt, with the goal of preventing any potential hatred and persecution against them.

The most glaring difference between the Jews and Egyptians is

the bris mila. In order to facilitate good relationships with the Egyptians, the Jews invented a way of performing Bris Mila so that their bodies would not appear different from those of the Egyptians. In this way, they would be able to intermingle with the outside world and maintain their beloved standing.

The medrash comes to tell us that in effect, their plan had the exact **opposite** effect on the Egyptians. Once the Egyptians saw how the Jews were trying to cozy up to them even to the degree that they are willing to modify their most sacred mitzvah of Bris Mila, Hashem turned their hearts from ones of admiration for us, to ones of scorn and hatred for us.

In fact, Dovid HaMelech spells this out in Tehillim Chapter 105. Hashem turned their hearts to hate so they would despise us!

The Torah is telling us an important lesson here that the Jewish people have failed to learn over the last 2000 years, and unfortunately as a result, we are forced to repeat the difficulties of history over and over again.

The Jewish people think that if we work together with the nations of the world, if we form alliances and become leaders in innovation and technology, if we become advisors in their governments, then the nations will love us and appreciate us.

The Torah tells us that our success as a nation is proportionate to our remaining **separate** from the other nations! When we get too close to them, Hashem increases the levels of antisemitism to remind us that we are different and must live differently than the rest of the world. Only once we understand this, and live our lives accordingly, will today's insane levels of antisemitism cease and we will again be admired for being the light unto the nations.

As our sages said, "If the Jews will not make **Kiddush** (live a life of holiness), then the Gentiles will make **Havdalah** (persecute us)!"

Rabbi Guy Dvir

Rav of Minyan KBY

The power of a good word

"And he will be happy to see you" When it came time to redeem the Jewish people from Egypt, God chose Moses to be the savior. However, convincing Moses to accept the leadership role was hardly an easy task, for Moses was reluctant to take on the position. For seven days Moses insisted that he wasn't the right person for the job until finally God expressed anger toward him saying, "Hashem became angry with Moses, and He said, 'There is your brother Aaron the Levite. He, I know, speaks readily. Even now he is setting out to meet you, and he will be happy to see you'" (Shemot chapter 4:14). It is apparent that Moses' refusal to take the leadership role was out of respect for his older brother. Hashem therefore assured him that Aaron will genuinely be happy for him. The Midrash states that if Aaron knew that the Torah would write about him, not only would he be happy on the inside, he would have gone out to greet Moses with drums and music. The same is said about Rueben. Had he known that the Torah will write that he saved Joseph's life, he would have carried him back to his father on his shoulder.

The Midrash teaches a fascinating lesson about human nature. Apparently, when people know they're being watched, they do better than when they don't feel they're being watched. This is perhaps because we feel more significant when others take interest in what we do. That feeling of significance motivates us to do realize our inner potential to a higher decree. This ancient-old Jewish wisdom is not only insightful, it's been coined by modern psychology as the 'Hawthorne' effect. It gets its name from one of the most famous industrial history experiments that took place at Western Electric's factory in the Hawthorn suburb of Chicago in the late 1920s and early 1930s. The Hawthorne experiments were originally designed by the National Research Council to study the effect of shop-floor lighting on worker productivity at a telephone parts factory in Hawthorne. However, the researchers were perplexed to find that productivity improved, not just when the lighting was improved, but also when the lighting was diminished. Productivity improved whenever changes were made in other variables such as working hours and rest breaks. The researchers concluded that the workers' productivity was not being affected by the changes in working conditions, but rather by the fact that someone was concerned enough about their working conditions to conduct an experiment on it. Our blessed sages who lived almost two thousand years ago taught us this important insight before anyone conducted any experiment on the subject. For them it was a simple fact of human nature.

Minyanim at the kollel Mincha 12:50 16:42

Shacharis 7:00 8:15 Maariv 17:13 18:00 20:00

Torah Bytes

דבר תורה שבועי מפי רבני הכולל הקהילתי ברעננה
פרשת "שמות" התשפ"ד

פינת ההלכה

ראש בית המדרש הרב שבת יגל שליט"א

אקספרס? (המשלוח עולה כסף) לתרום את זה לנזקקים? יכולה להשתמש בזה? להחזיר את זה לדואר? מה לעשות!

תשובה: במקרה המדובר שההזמנה נעשית מגויים (כגון עלי אקספרס וכדומה) יכולה את להשתמש בשני המוצרים. ביאור הדבר הוא שאף על פי שאסור לגזול גוי כמו שאסור לגזול ולגנוב מיהודי, מכל מקום כאשר מדובר ב'טעות הגוי', שהגוי טעה מעצמו, אין אנו צריכים לעדכן אותו על כך. גם מצוות 'השבת אבידה' לא שייכת באבידה של גוי. אמנם כאשר יש חשש של חילול ה' (שיגידו שהיהודים גנבים, וכדו') צריכים אנו להחזיר את הטעות או האבידה, אבל לא מחמת דיני ממונות, אלא כדי למנוע חילול ה'.

במקרה המדובר, חושבני שאין חשש של חילול ה', יש כל כך הרבה אריוזות ומשולוחים שנשלחים ואין ידיעה ברורה שיהודי הוא זה שאסף את החבילה, ובכלל לא ברור שיש מישהו אנושי שעוקב אחרי כל חבילה וחבילה, ולכן גם חילול ה' לא שייך כאן, ויכולים אתם ליהנות משני המוצרים, למרות ששילמתם רק על אחד. לתרום לנזקקים זה תמיד דבר טוב ללא כל קשר. אולם אם מדובר בטעות של אתר או חנות בבעלות יהודית, צריך לעדכן אותם על הטעות ולשאל אותם מה לעשות, מדין 'השבת אבידה'.

שאלה: אני מקפיד להמתין שש שעות בין אכילת בשר לאכילת חלב.
קורה לי לא פעם ולא פעמיים שאיני זוכר מהו הזמן המדויק בו סיימתי את אכילת הבשר, ומשום כך איני יודע אם כבר עבר שש שעות או לא.
האם אני צריך להמתין עד שיצא הספק, או מאחר ויש ספק בדבר, אני יכול להקל כדיון ספק דרבנן לקולא?

תשובה: בספר 'יד יהודה' כתב להחמיר בזה שאין אנו אומרים בזה 'ספק דרבנן לקולא' מאחר ויש אפשרות להמתין עוד זמן מסוים עד שיצא הספק והרי זה כ'דבר שיש לו מתירין' שאין אומרים בו ספק דרבנן להקל. אולם פוסקים אחרים חולקים על דברי היד יהודה מחמת כמה טעמים. ולכן הרוצה להקל בזה יש לו בשופי על מי לסמוך, אולם רק באופן שאכן הספק הוא ספק אמיתי ושקול.

שאלה: לא מזמן היינו בימי חגי הקניות האינטרנטיים - בלאק פריידי, סייבר מנדי, יום הרווקים הסיני ועוד. גם אני לא טמנתי את ידי בצלחת, והזמנתי באינטרנט מוצר אחד או שניים או 70... כעת המוצרים הגיעו, ואני רואה שמוצר אחד הגיע בטעות פעמיים. האם אני חייבת להחזיר את זה לעלי

**שיעור פרשת שבוע עם
הרב בלאושטיין
חמישי 20:15**

ונחשבים מהם מצד שני כל זמן שישראל היו נחשבים ומכובדים בעיניי עצמם לא היו יכולים לשעבד אותם כי לא היו "בני שיעבוד", רק לאחר שהושפלו מחשיבותם וממדרגתם הפכו לכאלו. מסביר השיחות מוסר שכמו כן מעלת הנכבדות שומרת על האדם מליפול בידיו של היצר הרע שהרי אדם נכבד הוא וכיצד יעשה מעשה נבזה? ולכן מלחמתו של היצר הרע היא להוריד אותנו מהנכבדות וברגע שנפרצה חומה זו כבר האדם בידיו של היצר הרע להטות אותנו מהדרך, עכ"ד.

וכן מביא הנהיגות שלום על הפס' "מוסר ה' בְּנִי אֶל־תִּמְאָס".... "משלי פרק ג פסוק יא המוסר של האדם הוא "בני" הרי אתה הבן שלי אז אל תמאס את עצמך בהתנהגות לא ראויה, אלא תתנהג בנכבדות הרי בן מלך אתה!

וכן אומר רבינו יונה בתחילה "שערי העבודה" וז"ל, "הפתח הראשון הוא שידע האיש העובד ערך עצמו, ויכיר מעלתו ומעלת אבותיו, וגדולתם וחשיבותם וחובתם אצל הבורא יתברך. ... ויצא לו מזה כי כאשר יתאווה תאווה ויעלה בלבבו גאווה לעשות דבר שאינו הגון, יבוש מעצמו ויבוש מאבותיו, וישיב לנפשו ויאמר, אדם גדול וחשוב כמוני היום שיש בי כמה מעלות טובות רמות ונישאות, ושאיני בן גדולים בן מלכי קדם, איך אעשה הרעה הגדולה הזאת וחטאתי לאלהים ולאבותי כל הימים."

בעולם הגדול במקום תמונות של גדולי הדור יש לילדים פוסטרים של כוכבי פופ וכדורגל שאותם ואת מה שהם מייצגים הם מעריצים וזאת כיוון שלא לימדו אותם את המעלה הזו של נכבדות עם ישראל וערך יהודי מרומם, ועל דרך הדרש אמר שלמה המלך "חושך שבטו שונא בנו", החוסך שבטו דהיינו מי שלא מספר לבנו על "השבט" המפואר של המשפחה, על הייחוס המיוחד של הסבים וחכמי העדה ממנה הוא מגיע, הוא שונא בנו, כיון שהוא מונע מהבן ערך עצמי יהודי ומצפן לחיים, ישכילו ההורים לדבר רבות על המעלה של עם ישראל וכמובן יתנו דוגמא של נכבדות כיאה לבני מלכים, שבת שלום!

וורט לשולחן שבת
הרב בלאושטיין שליט"א קהילת בית יוסף
בית כנסת "ממעמקים"

וַיָּמָת יוֹסֵף וְכָל-אָחָיו וְכָל הַדּוֹר הַהוּא: וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל כָּרוּ וַיִּשְׂרְצוּ וַיִּרְבוּ וַיַּעֲצֻמוּ
בְּמֵאד מְאֹד וַתִּמְלֵא הָאָרֶץ אֹתָם:

אין הפסוק הזה אמר אלא "דרשני", כי בסוף פרשת "ויחי" קראנו וַיָּגֵת יוֹסֵף בְּרֹמָאָה וַעֲשֶׂה שְׂנִיָּם וַיַּחַנְטוּ אֹתוֹ וַיִּשָּׂם בְּאֶרְוֹן בְּמִצְרַיִם: אם כן למה חוזרת התורה על עובדת פטירתו של יוסף ועוד יש לשאול מה לנו לדעת שמתו אחיו וכל הדור "ההוא"? ועוד יש לשאול מדוע הפסוק הבא מתחיל ב "ובני ישראל" ולא כתוב "ויפרו וישרצו וירבו ויעצמו בני ישראל מאד מאד...." אלא על כרחך שרצה הכתוב בדווקא לחבר את המילים בני ישראל לפסוק הקודם, ויש לשאול מה רוצה התורה ללמדנו בכל זה? כך שואל אור החיים הקדוש ועונה ז"ל: "ואולי כי יכיון הכתוב לומר כי היו הדרגות בדבר (שלבים) כי 1- במיתת יוסף ירדו מגדולתם שהיו מעולים יותר ממצריים ונעשו שווים להם, 2- ובמיתת האחים ירדו למטה ממדרגתם שהיו בעיניהם נבזים אבל לא היו משתעבדים בהם, 3- ובמיתת כל הדור התחילו להשתעבד באמצעות קנאתם אשר ראו הפלגת ריבויים של ישראל שנתמלאת ארץ מצרים בהם."

מסביר אור החיים הקדוש, בזמן חיותו של יוסף היו בני ישראל נחשבים בעיני המצריים מעולים יותר מהמצריים ונחשבים מאד, שלב שני לאחר מיתתו של יוסף כל זמן שאחד מהאחים של יוסף היה חי עדיין היו בני ישראל חשובים בעיני המצריים אבל ירדנו מדרגה בסולם החשיבות הרי כבר ראו את עצמם שווים לבני ישראל ועדיין לא היו משתעבדים בישראל, בשלב השלישי שכבר מתו כל האחים ורק נשארו אנשים "רגילים" מהדור הזה כבר היו מאוסים ונבזים, פחות מעלה בעיני המצריים, אבל עדיין לא היה להם יכולת להשתעבד בישראל ורק לאחר מיתת כל הדור ההוא השתעבדו המצריים בישראל. ויש לשאול מה מנע מהמצריים להשתעבד בנו לפני מיתת כל הדור ההוא? הרי מדובר באותם מצריים שטופי זימה עובדי ע"ז שרשעים היו מאז ומעולם. מסביר הרב שמואלביץ בספרו הנפלא שיחות מוסר שני פנים לדבר, מצד אחד המצריים לא היו מסוגלים לשעבד אנשים מכובדים